Združenje mestnih občin Slovenije
Association of Urban Municipalities of Slovenia

T
+386 5 6646 231
E
zmos@koper.si
W
www.zmos.si

Mestnim občinam

Številka: 030-3/2022-1
Datum: 16. 3. 2022

Zadeva: Pravno mnenje ZMOS – turistična taksa in nastanitev razseljenih oseb iz Ukrajine

Spoštovani,

na pobudo ene izmed članic je strokovna služba ZMOS preučila vprašanje, ali morajo občine pobirati turistično takso v primerih nastanitve razseljenih oseb iz Ukrajine.

Po mnenju strokovne službe ZMOS se za nastanitev beguncev oziroma razseljenih oseb iz Ukrajine, tudi če se ta izvaja v nastanitvenih obratih, **ne uporablja Zakon o spodbujanju razvoja turizma** (v nadaljevanju ZSRT-1, Uradni list RS, št. 13/18), saj v konkretnih primerih ne gre za dejanska stanja, ki jih sicer ureja ZSRT-1.

Ta v prvem členu določa vsebino zakona, in sicer urejanje načrtovanja in izvajanja spodbujanja razvoja turizma na državni ravni in na ravni turističnega območja, turistično in promocijsko takso, pogoje za opravljanje dejavnosti organiziranja in prodaje turističnih paketov in povezanih potovalnih aranžmajev ter turistično vodenje.

Nastanitve razseljenih oseb iz Ukrajine ne gre enačiti z nastanitvijo gosta oz. turista v smislu določb ZSRT-1, ker gre pri nastanitvi prvih za povsem drug namen. In sicer, da se jim omogoči varno začasno prebivanje, kar pa sodi v sfero humanitarnih dejavnosti in ne v okvir turizma oziroma v materijo ZSRT-1. Tudi v primeru, da bi lastnik nastanitvenega obrata takim osebam zaračunaval najemnino, ne gre za turistično dejavnost, temveč kvečjemu za stanovanjska najemna razmerja, ki jih ureja Stanovanjski zakon (Uradni list RS, št. 69/03, 18/04 – ZVKSES, 47/06 – ZEN, 45/08 – ZVEtL, 57/08, 62/10 – ZUPJS, 56/11 – odl. US, 87/11, 40/12 – ZUJF, 14/17 – odl. US, 27/17, 59/19, 189/20 – ZFRO in 90/21).

V obravnavanem primeru gre po našem mnenju za pomoč oz. varstvo pri nesreči v smislu določb Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 97/10 in 21/18 – ZNOrg). Ta v 8. členu med druge nesreče uvršča tudi tiste, ki jih povzroči človek s svojo dejavnostjo in ravnanjem, pa tudi vojna, izredno stanje, uporaba orožij ali sredstev za množično uničevanje ter teroristični napadi s klasičnimi sredstvi in druge oblike množičnega nasilja. Isti zakon v 7. členu določa, da vse oblike varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami temeljijo in se izvajajo v skladu z načeli mednarodnega humanitarnega prava in mednarodnega prava o varstvu ljudi, živali, kulturne dediščine in okolja pred škodljivimi vplivi naravnih in drugih nesreč ter sprejetimi mednarodnimi obveznostmi.[1]

[1] K drugačni obravnavi beguncev napotuje tudi Konvencija o statusu beguncev, ki v 21. členu določa naslednje: »Glede nastanitve uporabljajo države pogodbenice, v obsegu, ki ga urejajo zakoni ali predpisi, ali je pod nadzorom javne oblasti, za begunce, ki so zakonito na njihovem ozemlju, čim ugodnejšo obravnavo, v vsakem primeru pa ne manj ugodne od tiste, ki jo v enakih okoliščinah uporabljajo za tujce nasploh.«

Združenje mestnih občin Slovenije
Association of Urban Municipalities of Slovenia

T
+386 5 6646 231
E
zmos@koper.si
W
www.zmos.si

Opozarjamo, da Zakon o začasni zaščiti razseljenih oseb (v nadaljevanju ZZZRO, Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo) v 24. členu določa pravico do začasnega prebivanja osebam z začasno zaščito. Dne 10. marca 2022 je v veljavo stopil **Sklep o uvedbi začasne zaščite za razseljene osebe iz Ukrajine** (Uradni list RS, št. 32/22), ki ga je sprejela Vlada Republike Slovenije. Ta sklep določa uvedbo začasne zaščite za osebe, ki so 24. februarja 2022 ali pozneje razseljene iz Ukrajine zaradi vojaške invazije ruskih oboroženih sil. Sklep v 2. členu podrobneje določa kategorije oseb, ki uživajo začasno zaščito:

Do začasne zaščite so upravičene naslednje kategorije oseb, ki so prebivale v Ukrajini pred 24. februarjem 2022 ali na ta dan:

- državljani Ukrajine;
- osebe brez državljanstva in državljani tretjih držav, ki niso državljani Ukrajine, in so bili v Ukrajini upravičeni do mednarodne zaščite ali druge enakovredne nacionalne zaščite;
- družinski člani oseb iz prve in druge alineje tega odstavka, kot so opredeljeni v drugem odstavku 36. člena Zakona o začasni zaščiti razseljenih oseb (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo);
- osebe brez državljanstva in državljani tretjih držav, ki niso državljani Ukrajine, in so v Ukrajini prebivali na podlagi veljavnega dovoljenja za stalno prebivanje ter se ne morejo vrniti v svojo državo ali regijo izvora na varen in trajen način.

Začasna zaščita razseljenih oseb iz Ukrajine, uvedena 10. marca 2022, traja eno leto (z možnostjo podaljšanja).

V primerih, ko osebe z začasno zaščito iz citiranega sklepa Vlade začasno prebivajo v nastanitvenem obratu, ker se ne morejo varno in trajno vrniti v državo ali regijo izvora zaradi vojne in njej podobnih razmer, oboroženih spopadov, okupacije ali množičnih kršitev človekovih pravic, zaradi česar je ogroženo njihovo življenje ali telo ali so žrtve sistematičnega ali splošnega kršenja človekovih pravic in temeljnih svoboščin (2. člen ZZZRO), **se ZSRT-1 po mnenju strokovne službe ZMOS ne uporablja in mestna občina v zvezi s tem ne pobira turistične takse.**

V kolikor pa bi take osebe, ki začasno prebivajo v določenem nastanitvenem obratu, prenočile v drugem nastanitvenem obratu v smislu turističnega obiska nekega kraja, bi s tem postale zavezanke za plačilo turistične takse v skladu s 16. členom ZSRT-1.

Z lepimi pozdravi,

Pripravil:
Miran Košpenda
Višji svetovalec

dr. Miloš Senčur
Vodja strokovne službe

Digitally signed by
MILOŠ SENČUR
Date: 2022.03.16
08:46:00 +01'00'

V vednost:

- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Direktorat za turizem, gp.mgrt@gov.si